Ч. 8 (13.247). Львів, пятниця 13. січня 1933. Poсztowа орłаtа zaliczono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Підсумки 1932 року.

Волинь, 4. І. 1933 р.

I.

Часто доводиться чути, що сьогоднішнє життя Волині тече мляво й немічно, що селянські маси огортає індиферентизм, дезорієнтація й своєрідна хоробдива аполітичність.

На нашу думку, ці закиди несправедливі. Життя Волині посувається вперед значно збільшеними кроками. Зокрема минулий рік вписав у історію волинської землі неодну дуже помітну сторінку, що матимуть немале значіння як для сьогоднішнього дня, так і для майбутности.

Маючи на увазі значіння деяких моментів тогорічного життя Волині, не можна дечого не відновити в памяті й не усвідомити собі

II.

Радянофільські часописи кажуть, що волинські маси тікають від політики. Так, волиняки справді почали тікати від політики, але тої, що далеко стояла від реального життя та що велася тут деким виключно для себе чи для когось іншого.

Отак волиняки остаточно „втікли" від чорної московської політики, що була ведена головним чином у церковній ділянці. „Русскіе" батюшки, поміщики, РНО й РСО цілковито збанкрутували. На хвилях нового 1933 року бачимо лише рештки розторощеного українським національним рухом московського передвоєнного кораблика, що пристав до волинського берега.

1932 рік був фатальним для так званої певнівщини, зірка якої почала хилитися до упадку. Ті, що весь час вертілися в її орбіті, наприкінці року розпочали акцію за перегрупування й усунення головної вивіски, скомпромітованої в очах мас. Чим скінчиться ця акція, це інша річ. Важне те, що вона вже почалася.

Разом з певнівщиною затьмарюється й сама ідея утраквізації життя через „добір" безвартісного елементу, здібного до неславної праці над приспанням народу. Тяжкий удар цій „ідеї" наніс останній плебісцит, удар майже смертельний. Селянин, що підріс у своїй національній свідомости, розвязав для себе це питання дуже просто: той, хто перешкоджає українській школі або боїться заікнутися про неї, хіба є приятелем?

Врешті минулий рік сильно підрізав так званий сельробізм. Доки він мав можливість шуміти й бубнити в радянський бубон, селянство відтягалося від реального життя. Колиж він замовк, відразу станула перед очима його порожнеча в усій своїй широчині: села, що були опановані чи загіпнотизовані сельробівцями, пасуть задніх у організаційному, моральному й економічному відношенні. Порівнання з тими селами, де працював національний елемент, виходить це на користь цим „соціялістичим опікунам" працюючих і бідуючих мас.

III.

Минулий 1932 р. залишив помітний слід і в секторі волинської інтелігенції. Під впливом великої революції і шуму останніх хвиль у масах, певна частина цієї інтелігенції виробила собі погляд, що волиняки по своїй природі „ліві" й що лише пофарбувавшися на соціялістів і релігійних індиферентистів, можна найти в масах послух і симпатії. Звідси таке явище, що не лише звичайні люди, але навіть бувші богослови й манастирські „послушники", одягали маски соціялістів і антиклерикалів, щоби підійти до селянина.

Кінець минулого року остаточно здер маску з цих інтелігентів і виявив, що волинський селянин і не безбожник і не соціяліст (комуніст, сельробівець чи який інший), а патріот, людина побожна, великий індивідуаліст та власник.

Всі ці обставини мусіли наблизити волинського селянина й деяких інтелігентів до табору УНДО, як національно-творчого чинника. Особливо є це помітним серед молодої інтелігенції, вільної від минулої гіпнози.

IV.

Невиконані щедрі обіцянки останніх чотирьох років з боку певного табору й звужені національні можливости всупереч істнуючим законним гарантіям мусіли довести до деяких масових відрухів. Інша річ, якої форми вони набрали й чи можна з нею погодитися. Зрештою, хіба хвилі на розбурханому в негоду морі можуть бути лише одної якоїсь форми?

Отже в царині народньої динаміки занотовано такі явища; Мосур, Олексинець, події на Поліссі; перший масовий процес ковельських націоналістів; шкільний плебісцит, що місцями доходив до кульмінаційного пункту національної свідомости й саможертвованости (сотні зол. плачено нотарям за засвідчення підписів на деклараціях); усування москвофілів-священиків і відома історія свящ. Неізвестного в Борохові; ширення унії; мужна оборона „Просвіт" і кооперації; сильний національно-освідомлюючий рух серед молоді, в тому числі серед жіноцтва; зріст КПЗУ і ОУН та перші арешти серед малолітніх дітей; активізація УНДО і УСРП і т. д.

Ось те, що свідчить про пробудження потенціональних сил народніх мас та зростаючу динаміку селянського національно-політичного життя. Взагалі минулий 1932 рік значно посунув уперід свідомість і активність волинських мас, і в цьому відношенні можна його вважати за рік переломовий.

V

Зрозуміла річ, що розбуджений до життя український нарід може вважати темпо свого просовування вперед за занадто повільне. Кожному хочеться наздігнати інші західні народи і тому не йти, в бігти. Але, беручи справи обєктивно, мусимо ствердити, що волиняки йдуть уперід доволі великими кроками.

З кожним роком народній механізм захоплює в свому розгоні все ширші маси й прискорює своє темпо. При цій роботі може й є одиниці, що ломляться, відпадають на смітник життя. Але вся маса йде вперід, нівечачи всі штучні перепони.

На порозі нового року це явище повинні собі усвідомити українські кермуючі верстви, як рівнож повинні взяти це під увагу ті, що все ще не тратять надії стримати хід історії і колесо українського життя, спричинюючи шкоди і нам і собі.

Senex.

Два розпорядки до декрету про право про товариства.

У Вістнику Законів П. Р. ч. 116. з 28. грудня 1932 р. оголошено два міністерські розпорядки зі силою від 1. січня 1933 у звязку з виконанням президентського декрету з 27. жовтня 1932 про право про товариства (В. З. П. Р. ч. 94 поз. 808). Є це розпорядок міністра внутрішніх справ з 10. грудня 1932 (В. З. П. Р. ч. 116 поз. 963) про реєстрацію товариств і розпорядок міністра внутрішніх справ у порозумінні з міністрами справедливости та суспільної опіки з 17. грудня 1932. (В. З. П. Р. ч. 116 поз. 964) про пристосовування товариств і виточених в міжчасі справ до постанов декрету про право про товариства.

I. РЕЄСТРАЦІЯ ТОВАРИСТВ.

Перший виконавчий розпорядок (поз. 963) торкається виключно реєстрації товариств, що повстали після 1. січня 1933, або змінили у тому часі свій статут — себто від хвилини, від котрої обовязує президентський декрет про право про товариства. Цей декрет розріжнює товариства трьох родів: 1) звичайні, зголошені в старостві, що не мають правної особовости, 2) зареєстровані і 3) товариства „вищої ужиточности" з мовопольним становищем. Тільки оба останні роди товариств мають правну особовість, яка стає важною від хвилі зареєстрування.

Реєстр товариств провадить воєвідський уряд, кожне товариство одержує у реєстрі біжуче число, а до вписy призначується щонайменше дві суміжні сторінки реєстру. Впис переводиться на основі розпорядження реєстраційної влади на підставі окремого письменного внеску інтересованого товариства. Якщо впис або вичеркнення слідує з уряду, то про це зазначується у рубриці „завваги" (§ 3).

Реєстр товариств має шість рубрик. В рубрику „статутові дані" вписується подрібні дані про товариство: 1) назва й осідок товариства й терен діяльности, 2) дата впису до реєстру, 3) ціль товариства і средства діяльности, 4) імена і назвиська основників, 5) евентуальні обмеження уповноважень управи і 6) час тривання товариства, якщо час є обмежений). Про зміни статуту, що не торкаються повищих справ, поміщується тільки замітку, що статут змінено, подаючи дату і число рішення (§ 4).

Про зміни у вписі або вичеркнення Т-ва з впису треба помістити у рубриці, призначеній для впису. Ті дані, які втратили своє значіння через пізніші вписи або замітки, вичеркується через підкреслення їх червоною краскою. У відписах з реєстрів треба взяти під увагу червоно підкреслені вписи тільки тоді, коли цього жадається, або коли це потрібне відповідно до обставин (§ 5). (Цю постанову взято через аналогію з галицького закону про ведення грунтових книг).

Кожне зареєстроване товариство має мати окремі акти з назвою товариства і числом, під яким втягнено його до реєстру. В актах переховується всі письма і докази, що відносяться до цього товариства (§ 6). Оголошення про реєстрацію товариства переводиться після взору ч 2. долученого до цього розпорядку (§ 7). Інтересовані особи можуть переглядати реєстр у призначених до цього годинах (§ 8). Старосто є обовязане предложити воєвідському урядові подання про реєстрацію товариства разом зі своєю опінією (§ 9). Висота оплати за оголошення про реєстрацію виносить 30 золотих, за оголошення про зміну статуту 20 зол. (§ 10).

Колиж проектовані зміни торкаються зміни назви товариства, його осідку, терену його діяльности, цілей і засобів діяльности, прав та обо-

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyńskiego jako przewodniczącego S. O. H. Młynarskiego i S. O. Dr. J. Lockera jako głosujących w sprawie konfiskaty Nr. 2. czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów dnia 2. stycznia 1933 do Sygn. VI. 1 Pr. 8/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 7. stycznia 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 31. 12 1932 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Diło" Nr. 2 z daty Lwów dnia 2. stycznia 1933 zawierającego w artykule pt. „Z ternopilśkoji" w całości wraz z tytułem znamiona wyst. z art. 24 ust. pras. i zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przedruk wiadomości skonfiskowanej w czasopiśmie „Nowyj Czas" Nr. 290 z 30. 12. 1932. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 26 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący Medyński w. r. Protokuł Senatorów w. r. Za zgodność: Lipanowicz st. sekretarz.

вязків членів, властей товариства, способу репрезентування товариства, умов важности постанов, способу полагоди спорів узутрі товариства, затягання маєткових зобовязань, зміни статуту, розвязання і ліквідації товариства — то тоді належність за оголошення в „Моніторі Польськім" виносить 30 золотих. Отже буде правилом, що і за оголошення зміни статуту треба платити 30 золотих. Розпорядок не подає, коли треба цю оплату вложити, чи відразу із заявою про реєстрацію, чи щойно тоді, коли товариство буде зареєстроване. Ясна річ, що коли би зложено належність за оголошення вже при зголошенні заяви про реєстрацію, а воєвідський уряд відмовив, то належність мусить бути звернена, бо її платиться за оголошення в „Моніторі Польськім", якого при відмовному полагодженні справи реєстрації нема. Про час і спосіб складання грошевої належности за оголошення рішить окрема інструкція, яку дотичні власти одержать, чи вже одержали.

Щодо висоти оплат за відписи та витяги з реєстру, мають застосування відповідні постанови закону про стемплеві оплати (§ 10). *Розпорядок увійшов в життя з днем 1. січня ц. р. (§ 11).*

Вище навів я цілий виконавчий розпорядок про реєстрацію товариств. З нього виходить таке: Заяву про реєстрацію товариства, а так само про зміну статуту, вноситься до воєвідського уряду через староство з долученням чотирьох примірників статуту чи проектованих змін. На заяві (поданні) наліплюється стемплі (без переписування) за 7 зол. (5 зол. за подання і 2 зол. за 4 примірники статуту) — себто стемплева оплата виносить 7 зол. 70 сот. До цього приходить оплата за оголошення 30 зол., разом 37 зол. і 70 сот. Культурно-освітні товариства, що досі були звільнені від стемплевої оплати (напр. Кружки „Рідної Школи"), є звільнені від неї і на будуче, але оплату за оголошення в „Моніторі Польськім" у висоті 30 золотих (евентуально при зміні статуту в деяких випадках 20 зол.) будуть змушені заплатити, бо від цього звільнення нема. Ця постанова спинить значно основування товариств у теперішню господарську скруту, бо 37 зол. 70 сот. чи хочби 30 зол. це сьогодні поважна сума. Ця оплата є по суті „податком від освіти і культури", бо оголошення коштує тільки незначну частину того, що платить за нього інтересоване товариство.

Декрет про право про товариства не означує зовсім речинця, до якого воєвідський уряд має полагодити заяву про реєстрацію товариства чи про зміну статуту. В австрійському законі про товариства цей речинець виносив 4 тижні і коли основники не одержали у цьому часі відповіди, вважалося, що влада прийняла статут до відома. Про це говорено на засіданні соймової адміністраційної комісії дня 17 грудня м. р. в дискусії над внеском про ухилення декрету про право про товариства. Тоді заявив авторитетно представник уряду, що закон про речинець поминули в декреті свідомо, бо тут має застосування постанова президентського декрету про адміністраційне поступовання, в якому сказано, що адміністраційна влада має дати відповідь на зголошене подання впродовж трьох місяців від дня зголошення. Виходить, що на зголошене подання про реєстрацію товариства чи зміни статуту, воєвідський уряд має дати відповідь інтересованим до трьох місяців, що воєвідство реєструє товариство, або що воно відмовляє реєстрацію з поданням причин відмови. Якщо у тому часі відповіди не було би, прислуговує інтересованим зажалення до міністерства внутрішніх справ. Однак у практиці готово бути таке як на Волині, де на відповідь про реєстрацію товариства треба ждати роками, хоч президентський декрет про адміністраційне поступовання істнує вже від кількох літ.

Ще одно. Подання про реєстрацію чи зміну статуту зголошується (якщо йде про зареєстровані товариства) через староство, а не як досі було в Галичині просто у воєвідському уряді. Окремого рубрум на зголошення не можна долучати, а хто хоче мати посвідку зголошення, мусить долучити стемпель за 20 сотиків і тоді одержить таку посвідку з інформаційно-подавчого бюра староства.

На основі статті 13 декрету про право про товариства кожне товариство вже істнуюче в дні 1. січня 1933. або пізніше основане має подати до відома властей (через староство) до двох тижнів після виборів поіменний склад управи (виділу) товариства з точними адресами його членів та адресу домівки товариства, а на кожночасну вимогу надзірних властей відпису протоколів засідань і постанов та списку членів товариства. Всі ті письма є вільні від стемплевої оплати тому, що ні сам декрет ні виконавчий розпорядок таких оплат не накладають, а досі такі письма були звільнені від оплат.

Звертаю увагу, що вище говорив я тільки про *реєстровані товариства*, що мають правну особовість, а такими є в Галичині *всі без виїмку істнуючі законно товариства.* Звичайних товариств без правної особовости у нас в Галичині взагалі не було і нема, а так само з правила і на північних українських землях. Істнують вони на давній пруській займанщині, де зовсім не було примусової реєстрації товариств, а якщо товариство бажало мати правну особовість, то реєструвалося там у суді.

Думаю, що і на будуче до виїмків будуть належати у нас так звані звичайні товариства без правної особовости, яких не торкається згаданий виконавчий розпорядок про реєстрацію товариств

Д-р Степан Баран.

Як переводять шкільний плебісцит.

Повідомляють нас, що борщівський староста Васевіч, згідно з законом з 31. липня 1924 р., виконним розпорядком з 7. січня 1925 р. і обіжником міністерства внутрішніх справ з 19. лютого 1925 р. ч. 1254 доручив письмом із 14. грудня 1932 р. ч. А. 69, всім начальникам громад борщівського повіту без ніяких перепон потверджувати власноручність підписів на шкільних деклараціях.

Натомість калуський староста Костоловський заявив дня 5. грудня 1932 р. відпоручникам батьків із Войнилова Стефанові Дурбакові, Юріеві Ковалеві і Михайлові Просимякові, що ходили до нього з жалобою проти тамошнього начальника гром. Станислава Новосельського і делегаціям інших громад, що дав наказ громадським начальникам не потверджувати власноручности підписів на шкільних деклараціях. Він не приняв наперед зголошеної делегації, тільки із сіней відправив делегатів словами: „Прошеж мі ту не агітоваць", бо як схоче, то вже виповнені і поліписувані шкільні декларації підуть до коша!... Громадяни Калущини не дали себе стероризувати і примірно перевели шкільний плебісцит за українською школою по всіх громадах, а там, де начальники громад відмовлялися потверджувати підписи, то потверджували їх у суді.

*

Батьки Бабина, самбірського повіту, перевели 11. грудня 1932 р. шкільний плебісцит з домаганням української мови навчання в місцевій школі. Підписали 138 шкільних декларацій за 214 дітей. Коли довідався про це місцевий учитель-поляк Густовіч, розіслав 17. грудня через шкільних дітей польські декларації і казав попідписувати. На ціле село найшлося тільки двоє таких, що з несвідомости підписали ті декларації. Та коли комітетові Степан Пікуш і Степан Припіч пояснили тим двом батькам у чому річ, вони негайно пішли з комітетовими до вчителя Густовіча і рішучо зажадали звороту підписаних польських шкільних декларацій. Учитель не хотів віддати, а навіть грозив. Але вчитель таки мусів віддати обі шкільні декларації.

Дня 30. грудня 1932. хотів Ґустовіч підійти батьків іншою штучкою. Скликав тих батьків, що виказані на шкільну кару і казав їм, що інспектор подарує їм кару, якщо попідписують декларації за польською школою. Одначе не найшлося нікого, щоби за дарування кари підписав польську шкільну декларацію і учитель відійшов з нічим.

Річ ясна — учителеві не вільно брати участи у шк. плебісциті а навіть плебісцитових оголошень не вільно прибивати на школі. А проте учитель Ґустовіч з цим мало рахується.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СІЧНЯ 1933.

Д-Р АНДРІЙ ЛАСТОВЕЦЬКИЙ.

Нові типи літаків.

Ми вже звикли до літаків так, що навіть не глянемо догори, коли чуємо туркіт літакового мотору в повітрі. Нам все здається, що цей літак, там десь високо, має кадовб, до якого з переду причеплені двигальні поверхні („крила"), а зваду кермові прилади. Навіть не приходить нам на думку, що можуть істнувати літаки цілком іншої форми, а саме: літаки, що літають неначе назадгузь себто з „хвостом" і з кермовими приладами на переді, дальше літаки, що взагалі не мають „хвоста", а тільки одну велику двигальну поверхню, ще далі літаки, що замісць двигальних поверхней мають над кадовбом дивні „вітрякові крила", що обертаються над ним та двигають його враз з пасажирами майже сторчем вгору. Пятнацять літ тому ми може і не вірили би, що якісь там напр. „безхвості" літаки можуть удержатися і літати в повітрі так само добре, як „хвостаті" літаки. Дивуємося теж нині, коли побачимо гидропляк себто літак з човнуватим кадовбом, який стартує з води і до неї причалює, з парою колісцят, що дозволяють йому відлітати і причалювати також і на суші.

Після великого поступу у будові літаків в останнім десятилітті здавалося, що може у тій ділянці техніки прийде застій, що може людський дух задоволиться дотеперішніми великими здобутками тай спочине. А тимчасом...

Якщо річ у літаках, то їх уліпшення ідуть у напрямі збільшення безпеки лету та економічної видатности. Притім завважуємо дуже цікаву подробицю: при будові нових типів літаків відгребують і уліпшують звичайно типи, які істнували вже давніше на самім початку їхньої історії. Ці давні типи закинули тоді тільки тому, що на їхні успіхи треба було ждати довший час та що ці успіхи не були такі очевидні, як напр. успіхи нинішніх звичайних „хвостатих" літаків. І так нинішнім новим типом літака — „качкою" — літали вже в 1903 р. брати Райти, нинішнім „безхвостим" літаком послугувався вже в 1904 р. австрійський летун Іґо Етріх. Таксамо нинішній „земноводний" літак не є в дійсності ніякою новістю. А не мали ці нові типи літаків наглядних успіхів давніше з тої простої причини, що звичайними „хвостатими" літаками можна було навчитись найскорше і найлекше літати — а це була саме одинока ціль тодішніх літаків.

З нових типів літаків, які ще найбільше зближені до давного типу літаків (себто до машин з двигальними поверхнями, прикріпленими на кадовбі літака зпереду, та з кермами, що находяться ззаду), слід згадати „земноводний" літак. Коли такий літак має причалювати на озері, морю або ріці, відповідні прилади підносять колеса боком вгору і човнуватий кадовб опускається на воду. Таксамо швидко можна замінити цей гидропляк на „сухопутний" літак, спускаючи вниз піднесені перед тим вгору колеса. Найліпші фабрики „земноводних" літаків є нині в Америці (інж. Сікорскій) та в Німеччині (фірма Гайнкель у Варнемінде).

Таксамо „стратосферні" літаки малочим ріжняться від давнього типу літаків. Тому, що їх завданням є досліднти ці верстви атмосфери, що положені 16 кільометрів і вище над землею, обсерватор і керманич приміщені в спеціяльній, щільно замкненій кабіні, збудованій з подвійних стін. Знаємо, що атмосферичне тиснення на такій висоті дуже мале і людина не могла би там перебувати навіть короткий час. Тому ця кабіна щільно замкнена і незвичайно відпорна на тиснення. Повітря для людей і моторів достарчають і очищують в цім літаку відповідні прилади. Яке значіння має для науки майбутній лет у стратосферу, видко хочби з того, що конструкцією такого „стратосферного" літака зацікавилася відома фабрика літаків проф. Юнкерса та „Товариство допомоги німецькій науці".

Зате значно ріжняться від давнього типу літаки звані популярно „качками". Ця назва походить від намагання наслідувати характеристичний лет дикої качки. Нам здається, що такий літак летить назадгузь. „Качка" має на самім переді свого кадовба, отже ще перед двигальною поверхнею малі крила, що служать до прямовісного кермування. Ці крила нагадують саме „хвіст" літаків звичайного типу і тому нам здається, що „качка" летить „хвостом" вперед. Згадані крила збільшують значно безпеку лету. тільки завдяки їм „качка" не тратить своєї скорости (втрата скорости літака спричинює при недостаточній висоті упадок літака) навіть тоді, коли летун сильно промахнувся при прямовіснім кермуванні. Завдяки цим переднім крилам „качка" автоматично, „сама зі себе" приходить знову в нормальне положення лету. Крім цього літак-качка має в порівнанні зі звичайними нам добре відомими літаками ще й ту прикмету, що причаливши на землю, не перевертається ніколи тому, що колісцятко приміщене під кадовбом на самім переді лежить 4 метри перед точкою тяготи літака. Слід згадати,що фабрикацією цього типу літака займаються заведення Фоке-Вульф в Бремен. Німецьке міністерство шляхів допустило згадані „качки" до перевозу пасажирів на рівні зі звичайними літаками.

У звичайних літаках двигальні поверхні, що мають зуживати опір повітря для зрівноваження тягару літака, є прикріплені нерухомо до кадовба літака. Зате у новім типі літаків т. зв. ав-

Проти кари смерти.

Виступи українських послів на правничій комісії сойму.

Засідання соймової правничої комісії дня 10. ц. м. було присвячене полагодженню 2-х внесків, а саме внескові клюбу ППС про ухилення розпорядку президента про наглі суди, та внескові Українського Клюбу про ухилення розпорядку президента, що каже про карний кодекс і право про проступки. Референт першої справи пос. Свйонтковський (ППС), обговорив в обширному рефераті всі негативні сторони наглих судів. В оживленій дискусії промовляло 10-х бесідників, представників усіх клюбів (з вийімком польських ендеків, які в дискусії голосу не забрали, але голосували потім за скасуванням наглих судів).

В імені Українського Клюбу забрав голос посол **д-р Володимир Загайкевич.** Він виступив у довшій промові як найрішучіше проти установи наглих судів і її використовування. Промовець ствердив, що вперше наглі суди введено у Польщі 30. червня 1919 р.; вони істнували безперервно до 1927 р. Потім заведено їх знову дня 2. IX. 1931 і вони істнують аж до нині. Таке довге збереження наглих судів є доказом, що цілі своєї, а саме викорінення деяких категорій каригідних учинків, наглі суди не осягнули. Тому, коли якийсь засіб не веде до намiреної цілі, треба його понехати. Одинока провідна ціль наглих судів, а саме теорія відстрашення, збанкрутувала, не осягнувши цілі. Дальше промовець широко говорив засадничо про позбавлювання людей життя, про смертні присуди наглих судів, про атмосферу тих судів, їх статистику (якої представник м-ства справедливости не предложив), врешті про недавні конкретні події, а саме на Поліссі та у Львові. Останній уступ своєї промови присвятив пос. Загайкевич городецькому процесові та його епільогові. (Повного тексту прегарної промови д-ра В. Загайкевича не подаємо виключно з цензурних оглядів).

У відповідь пос. д-ру Загайкевичеві забирали голос представники ББ, між ними і пос. **д-р Зайдлер,** який заявив, що статистичні дати про наглі суди подасть при своєму рефераті про міністерство справедливости на буджетовій комісії. В голосуванню внесок референта про ухилення наглих судів упав, одержавши 8 голосів цілої опозиції проти 14 ББ. Тому реферат на пленум поручили послові Верчинському, а пос. Свентковський застеріг собі внесок меншости.

За ухилення карного кодексу.

Після відкинення внеску про ухилення розпорядку про наглі суди приступила правнича комісія до нарад над внеском Українського Клюбу у справі ухилення розпорядку президента про карний закон. Референт справи пос. Терліковський (з клюбу ББ) поставив внесок на відкинення внеску українських послів. Внесення Української Парл. Репрезентації мотивував **пос. д-р Ст. Біляк.** Промовець заявився проти того, що такий важний закон, як карний кодекс, появився шляхом розпорядку президента замісць шляхом закону, ухваленого законодатними установами. Отже не диво, що карний закон, який тепер обовязує, складений у міністерських кабінетах, а не представниками народу, не є висловом правного почуття громадянства, при чому промовець пригадав, що вже проф. Таганцев сказав, що не для викликання подиву і похвали чужих твориться закони, але для заспокоєння потреб краю. Ті потреби краю розуміють умандатовані представники народу краще від кабінетних референтів. Опісля піддав бесідник карний кодекс фаховій правничій критиці, закидаючи м. і., що карний кодекс не устійнює правного поняття „каригідного вчинку", не подає дефініції злочину, злого наміру, співвини, помочі, намови і т. п., а через те залишає надто широке поле судейській інтерпретації, перед чим перестерігав уже правників за римських часів Юстиніян. Як примір цього навів бесідник постанову 225 ст. к. к. про вбивство. Така надто свобідна судейська інтерпретація творить небезпеку судейського субєктивізму.

Небезпечним та шкідливим вважає промовець створення поліційного карного кодексу про переступства („о викроченях"), який-то кодекс складає в руки адміністраційної влади можність позбавити громадянина на кілька місяців свободи, хоча відомо, що теперішній адміністраційний персонал до такої функції не має належної підготовки.

Як дальшу дуже поважну хибу карного кодексу вважає промовець введення у кодексі **кари смерти.** Майже всі повоєнні карні кодекси, а то Австрії, Данії, Швеції й Еспанії знесли законодатним шляхом кару смерти, признаючи недоцільність цієї кари. Заводить її польський карний кодекс, який має претенсію бути висловом новітніх систем карного права. Кара смерти, як засіб відстрашення уже збанкротувала, а проти тієї кари звертається не лише наука права, але й гуманітаризм та релігійні й етичні почування людини. Висловом цього була також резолюція міжнародного конгресу в справі карного права в Льондоні в 1925 р.

Найважнішою хибою обовязуючого кодексу вважає промовець те, що не вводить поняття **політичного** проступку, що зробили вже усі новітні карні кодекси. Політичні провини мають інші мотиви, тим самим і кара повинна бути інша.

Зокрема закинув промовець, що кодекс не бере в охорону честь поодиноких національностей, що живуть в Польщі, а в ст. 152 к. к. говорить лише про зневагу „народу і держави польської", так що **зневага української нації не є каригідною;** австрійський карний закон в § 302 та російський карний закон в ст. 129 брали в охорону усі національности, що замешкували державу.

Вкінці промовець підкреслив велику суворість кар, введених карним кодексом.

До внеску Української Парл. Репрезентації прилучився лише іменем Християнської Демократії — пос. Бітнер, з мотивів, що карний кодекс не забезпечує як слід охорони релігії. Після дискусії внесок Українського Клюбу відкинено.

*

Пленарне засідання сойму скликане на четвер 12. ц. м.

тогіро еспанського інжиніра де ля Тсієрва ролю двигальних поверхней заступили чотири „вітрякові крила", що поміщені на спеціяльнім руштуванні над кадовбом літака, обертаються від струї повітря. Ці „вітрякові крила" не тільки заступають двигальні поверхні звичайних літаків, але також працюють догори як пропеллер (шруба). Розуміється, що автогіро має також (як і звичайні літаки) звичайний, порушуваний мотором пропеллер, що вводить у рух літак у поземім напрямі. Усі машини де ля Тсієрви після кількаметрового розгону „відриваються" від землі і летять дуже стрімко вгору. Підчас самого лету можна зміняти до вподоби скорість автогіро: воно сконструоване так, що впасти йому при таких змінах скорости доволі трудно. При причалюванні автогіро задержується там, де прямовисно опадаючи, діткнулося землі. На те, що літаки де ля Тсієрви незвичайно практичні, вказує факт, що в Америці літають уже цілі їх ескадри. Те, що вони стартують і причалюють майже прямовисно, віщує їм майбутність: бо найбільші небезпеки походять саме з великої скорости при відлеті і причалюванні. Двигальні поверхні заступив також „вітряковими крилами" італійський конструктор Д'Асканіо. Одначе його „крила" обертає мотор. Д'Асканіо зумів відлетіти з землі на своїм апараті зовсім прямовисно, задержатися кілька хвилин супокійно у повітрі та причалити точно у тім самім місці, де стартував.

Останній новий тип літаків, це „безхвості". Становище конструкторів цих літаків менше-більше таке: Для двигнення літака вгору конче потрібні є тільки двигальні поверхні, які ми називаємо „крилами". Сам кадовб, де містяться мотори, кабіни і погонні запаси, є в повітрі зовсім зайвим балястом. Отже всі частини літака, які не служать до його двигання, слід помістити не в кадовбі, а в „крилах". Треба сконструувати літак, який був би тільки одною великою двигальною поверхнею, одним великим „крилом" без „хвостатого" кадовба. Перший проект таких „тільки крилатих літаків" подав ще в 1910 р. проф. Юнкерс, який швидко зорієнтувався, що при так сконструованім літаку заощадимо значно на тягарі, зменшимо опір, що його треба підчас лету поборювати, а тимсамим економічна видатність літака збільшиться. Отже не дивуймося, коли на чужині (в Америці, Англії, Німеччині і Радянщині) будують щораз більше „безхвостих" літаків.

На увагу заслугують ще два роди літаків представлені в минулому році на німецькій виставці воздушного спорту. Перший з них це літак давнього типу, одначе зі змінними двигальними поверхнями. Поменшення двигальних поверхней літака збільшує підчас лету його скорість, рівночасно заощаджує його енергію, а тим самим збільшує його видатність; зате побільшення двигальних поверхней підчас відлету і причалювання збільшує безпеку літака. Другий з них це літак нового типу і називається „літаючим автом". Є це літак з трьома „вітряковими крилами" вгорі над кадовбом, які заступають двигальні поверхні і обертаються підчас лету подібно як „вітрякові крила" в автогіро. На землі можна ці „вітрякові крила" зложити разом подовж кадовба і вжити літака як авта. Звідси і назва цього літака.

Читачі певно спитають, який із вичислених нових типів літаків має найкращу будучність перед собою. На це питання тяжко відповісти. Здається, що для далеких летів найліпшим апаратом повинен стати „безхвостий" стратосферний літак, одначе до зреалізування такого літака ще дуже далеко. Одно певне: в ділянці будови літаків стоїмо перед далекосяжним переворотом.

Молодість ясна.

Присвята нашій молоді під Новий Рік.

Наш нарід каже, що молодість всміхається молодому, а не все відсміхається молодий до неї бо не кожний розпізнає той великий скарб, який вона йому приносить. Тому не всякий буває молодий у своїй молодості.

Позатим, молодий своє думає. Він хоче чим скоріше йти вперед, щоби дігнати старших і стати разом з ними на їх становищі, або ще й вище добиватись. Цеж розгін темпераменту молодечого...

І так молоді стають старшими, та нераз і не стямляться, як минули їх літа молодії.

А у пізніших літах радо приходить память про молодість, про молоді літа... Наче якась нова хвиля, — весела струя навертається на душу людини. Десь там донедавна не бували ці думки, — здавалось, що вони забулись та що їх годі нагадати, а тимчасом, чим більше віддалюється людина від своїх молодих літ, тим більше вона нагадуються в памяті поворотною струєю та стають іще ясніші і миліші, а відтак накликують за собою сердечний жаль...

І в цих думках-спогадах, наче розясняється нам життя-буття, — так радісно, як тоді було коли ми були молоді. Зі скарбу молодечих переживань добуваються шляхотні почування: тісніші нитки родинного життя, молодечої дружби та молодих починів і щирих мрій — побажань у творчій праці у користь рідного народу...

А це не враження менту, що скоро переходять, — ні! Вони остають при нас, нераз і засмутять нас, бо переходять на дійсність нашого життя, яка каже нам, що те все вже минулось і не вернеться... І звідси родиться глибша думка, що це прецінь основа нашої дійсности: молодість ясна, яка нам вказала наше життя як громадян діячів...

А далі висновується перед нами знову скорбна думка в сучасних обставинах життя, що питає нас: чи здійсниться хочби частина ідей, які ми проповідували і переводили від наших молодих літ?..

Та знову навертається молодість ясна і дума сповіди душі нашої, — що ми служили своєму народові у чесноті добрих діл, і вона вспокоює нас, що ми своє зробили для кращої долі свого народу...

Старше покоління передає свою духову спадщину молодому поколінню, — молодости ясній...

Д-р Кость Левицький.

Німецькі військові аташе.

БЕРЛІН, 11. І. ПАТ. Міністерство Райхсвера рішило утворити з днем 1. квітня ц. р. становища мілітарних аташе в Парижі, Льондоні, Римі, Празі, Варшаві, Москві і Вашингтоні. Крім того мають повстати становища аташе маринарки при амбасадах у Парижі, Льондоні і Римі. Деякі аташе будуть акредитовані рівночасно в кількох державах.

Гітлерівський арсенал.

ВІДЕНЬ. 11. І. ПАТ. Викриття тайного складу вибухових матеріялів викликало у пресі та в опінії сильне враження. Пишуть, що націонал-соціялісти плянували при помочі вибухових матеріялів замахи на своїх політичних противників. Поліція перевела ревізію в підприємстві, де найшли 352 амонітові набої, й арештувала директора. Є це б. офіцир Варісані. Амоніт походить із фабрики зброї в Блюмав.

В Еспанії спокій.

ПАРИЖ, 11. I. ПАТ. На основі повідомлень еспанських офіціяльних кол в Сарагосі, Барцельоні й Севілі запанував уже спокій. Слідство має ствердити, звідки походять вибухові матеріяли, зброя й гроші, що мали підпомагати рух, який мав характер чисто анархістично-синдикалістичний.

ПАРИЖ, 11. I. ПАТ. Після вчорашнього засідання ради міністрів видано комунікат, що після прослідження ситуації становище робітників супроти анархістично-синдикалістичного руху є гідне признання. Якщо революційні неспокої повторяться, уряд проголосить у тих місцевостях стан облоги.

Рузвельт конферує.

НЮ ЙОРК, 11. I. ПАТ. Президент Рузвельт конферував з полковником Гавзом. Тій конференції приписують велике значіння, бо наступила безпосередньо після нарад Рузвельта з державним секретарем Стімсоном. Преса здогадується, що новий президент, обнявши владу, зробить у закордонній політиці вирішні потягнення.

Невдоволені вислідом 5-літки

НЮ ЙОРК, 30. XII. (Вл. кор.) Волтер Дюранті, московський кореспондент „Ню Йорк Таймс", повідомляє спеціяльною іскровою депешою, що радянський уряд стрічає з мішаними почуваннями кінець пятилітки: Вони захоплені успіхом і розчаровані рівночасно. Останніх десять днів грудня присвячує більшовицька преса обчисленню успіхів за минулий період, а з початком січня мають відбутися важні конференції верхівки над новими плянами на слідуючий рік, або й на дальші. Для ілюстрації теперішнього положення Дюранті подає такий приклад: Дотепер жили люди в ріжних домах, від мурованих палат до колиб, аж рішилися збудувати хмародер на 60 поверхів. Поставили залізні стовпи, збудували мешкання до 10 поверхів, закрили камінням знадвору до 20 поверхів, а дальше не можуть іти, бо страшна зневіра. Треба рішатися, що робити. Матеріял є, будівничі є, архітекти мають завзяття йти вперед, ходить про те, чи нерви витримають і чи в цій рішаючій хвилі архітекти потягнуть за собою робітників. Дюранті — очевидно під контролею урядового телеграфічного бюра — заключає: Уряд має нерви, отже нема сумніву, хто побідить.

Спір за „Атлянтік".

Корабель „Атлянтік", що згорів на днях, був другим з черги найбільший французький корабель. На кораблі була люксусова променада, а по боках її крамниці. Коштував 360 міл. франків. Та тепер до згорілого корабля „Атлянтік" має претенсії Голяндське корабельне товариство, тому, що, як твердить, трьох його моряків перші обсадили покинутий горіючий корабель, отже на основі морського права корабель належиться згаданому товариству. До цього зазначують французькі часописи, що командант корабля „Абель", кап. Пішар із небезпекою для життя видістався на горіючий „Атлянтік", застромив фр. прапор і злучив „Атлянтік" дротом із „Абелем". Щойно 10 хвилин пізніше мовляв, підплив голяндський корабель до „Атлянтіку" і трьох людей із його залоги видісталося на нього. Рятував „Атлянтік" і німецький корабель „Сімсон". Фр. поручник Евен хотів перетяти голяндську та німецьку линву й при цьому був ранений. Капітан „Атлянтіку" Шуфс борониться, що покинув був корабель лише на той час, як відвозив залогу до Шербургу. За той час поручив горіючий корабель капітанові фр. корабля „Мінотавра". Навпаки „Маген" приносить вістку, що кап. Шуфс оставив був „Атлянтік" на Божу волю і до нього міг підплисти хтонебудь.

„Атлянтік", найправдоподібніше неоплатиться вже відновляти, бо це коштувало би майже стільки, що нова конструкція. Корабельне т-во вжие лише деякі частини корабля, а решту продадуть на ліцитації як старе залізо.

ПОГОРІВ ЩЕ ОДИН ФР. КОРАБЕЛЬ.

У Гаврі вибухла пожежа на французькому трансатлянтійському кораблі „Франс", який вже 4 місяці є в направі. Вогонь на цьому люксусовому кораблі вгасили до двох годин. Шкода невелика. Здогадуються, що вогонь повстав наслідком короткого з'єднання, а не при таких загадочних обставинах, як на „Жоржі Філібарі" й „Атлянтіку".

Протирелігійна боротьба ослабає.

МОСКВА, 11. I. ПАТ. В часі Різдвяних свят ударяла в очі ослаблена діяльність протирелігійної кампанії, яку більшовики влаштовують що року. На вулицях не відбувся ні один похід, який робили давніше. Богослуження по церквах відбувалися без перепон. Влада не заборонила навіть дзвонити. Протирелігійна кампанія обмежилася тільки до нечисленних відчитів і музейних показів.

Число натуралізованих горожан меншає.

НЮ ЙОРК 30. XII. (Тел. вл.). В часі від 1. червня 1931. до 1. червня 1932 число зголошень за першими горожанськими паперами в Ню Йорку впало на 5.000. Крім того також зменшилося число зголошень за другими паперами на 14.412, а також і горожанських паперів видано на 6.900 менше н'ж мин. року. Такі інформації оголосила Ліга для американського горожанства. Та не зважаючи на менше число зголошень за горожанськими паперами, кошти натуралізування збільшилися. Треба нераз по кілька разів переводити іспити щодо знання англійської мови та засад американського горожанства, бо так наказує новий закон. Отже задля цього треба вдержувати більше число урядовців до такої праці. Також кошти натуралізування зростають тепер значно, бо давніше можна було дістати горожанські папери за 5 дол., а тепер вимагана такса 10 дол. Крім цього треба заплатити ще й свідкам за прислугу або страчений день праці, а це разом підносить видатки нового горожанина до 35 дол. Однак, коли тепер ще є досить значне число зголошень, то це тому, що міські, стейтові та федеральні інституції, бюра й уряди не хочуть давати праці тим, що не мають повного американського горожанства.

Справа австрійського Кредитового Заведення.

ВІДЕНЬ, 11. I. ПАТ. Вчора вечором підписано умову між австрійським урядом і вірителями Кредитового Заведення. Умова буде предложена до ратифікації головній комісії австрійського парляменту й стане правосильна, коли заакцептує її кваліфікована більшість заграничних вірителів.

„Нешенел Бродкестинг" передала українську програму з Шикаґа.

НЮ-ЙОРК, 26. грудня. (Вл. кор.) З нагоди Різдва централя американських радіостацій „Нешенел Бродкестинг Ко." трансмітувала з понеділок 26. грудня між год. 3. і 4. попол. українську програму з Шикаґа на ріжних місцевих радіостаціях. У Ню Йорку передали її через стацію В. І. З. і вона вийшла знаменито. Більшу часть програми забрав Український Хор міста Шикаґо під управою п. Юрія Бенецького із своїми народніми колядками та іншими низкою нар. пісень. Є це чи не другий український хор в Америці, тобто перший після хору Кошиця, бо дістав ріжні признання на міжрасових пописах у Шикаґо. Поруч з ним виступала орхестра, яка грала м. ін. мельодії П. Чайковського, основані на українських народніх мотивах. Промову про Україну та український нарід, як також пояснення до поодиноких пісень, виголосив управитель системи „Нешенел Бродкестинг".

Крім згаданої програми йшли ще й місцеві українські програми в неділю попол. у кількох місцевостях.

Вибухові матеріяли у гітлерівців.

ВІДЕНЬ, 11. I. ПАТ. Як повідомляє преса, склад вибухових матеріялів, викритий поліцією в одній фабриці на Мілерштрассе, є власністю націонал-соціялістів. Поліцію привів на місце один виключений член націонал-соціялістичної партії. Найшли 44 кг. амоніту. Перевели ревізію у 36 націонал-соціялістів і в „Брунатному Домі".

Перемиря між Перу і Колюмбією.

З Ліми повідомляють, що наслідком посередництва Бразилії підписано перемиря між Перу і Колюмбією на 90 днів. Умова передбачує збереження статус кво. Оба уряди висловили готовість навязати переговори в справі ревізії перувіянсько-колюмбійської границі при співучасти бразилійського уряду.

Катастрофальна сніговія в Румунії

БУКАРЕШТ, 11. I. ПАТ. В цілій Румунії панують сніговії, що утруднюють залізничу комунікацію. Вісім пасажирських потягів стануло серед снігів. Начальника стації, на якій наїхали на себе вчора два потяги, арештували. Крім того арештували обох керманичів, що вели потяги до катастрофи. На місце випадку прибув міністр Манів і міністр шляхів.

Самогубство доньки Троцького.

БЕРЛІН, 11. I. ПАТ. Донька Троцького, що перебувала від довшого часу на лікуванні в Берліні, відобрала собі життя, отруївшись світляним газом. Причиною самогубства був страх перед видаленням з Німеччини.

НОВИНКИ

— **Важне для всіх наших товариств і кооператив.** В нинішньому числі „Діла" друкуємо статтю посла д-ра Степана Барана, в котрій обговорюється точно виконавчий розпорядок про реєстрацію нових товариств або реєстрацію змін статуту по 1. січня 1933 р. — себто від часу, коли обовязує декрет про право про товариства. Завтра помістимо другу статтю тогож автора про виконавчий розпорядок про пристосування істнуючих вже товариств, або зголошених, а ще не затверджених, до постанов згаданого декрету. Досі нема ще у нас окремої книжки чи брошури про декрет про право про товариства і про виконавчі розпорядки і їх хвилево мають заступити інформаційні статті д-ра Ст. Барана, котрі з увагою повинні прочитати всі, що мають якийнебудь звязок з діяльністю наших товариств або кооператив з культурною діяльністю.

— **Випущені на волю.** Увязнені дня 26. вересня м. р. вийшли на волю дня 5. січня ц. р. з вязниці в „Бриґідках" пп. Антін Крушельницький, Іван Возьний, Петро Козланюк, Кость Білинський-Почаєвець, Василь Половчак, Сень Сородник, Роман Мулик, Роман Сказинський, Іван Кошко, Іван Шкварко, Мирослав Гнип, Василь Возьний. Зпоміж увязнених дня 26. вересня м. р. осталися ще далі в тюрмі: Іван Бущак, д-р Михайло Заяць, Мелітон Голіматий, Андрій Шах, Кузьма Пелехатий і Надія Кухтова. Слідчий суддя в справі всіх названих видав постанову щодо кореспонденції, адресованої до них. Одначе цієї постанови з цензурних оглядів не подаємо.

— **Йордан у гр.-кат. церкві у Варшаві.** Пишуть нам: Цього року в день Богоявлення (по новому стилю) наша варшавська церква гостила знову представника Апостольського престола Нунція Францa Мармаджія, що прибув на це свято, аби взяти участь у нашім водосвятті. Крім нього і його секретаря були присутні: провінціял оо. Капуцинів, о. Сопух, езуїт, о. кан. д-р Домбровський та канцлер Полевої Курії. Церква була битком набита. Службу Божу співану целебрував о. д-р Микола Нагорянський, військовий декан, в асисті двох дияконів. Він також довершив обряду водосвяття. З великим зацікавленням слідкував Ап. Нунцій за всіми церемоніями йорданського водосвяття, а на завершення торжества подав зібраному народові апостольське благословення. Після богослуження перейшов Ап. Нунцій враз із присутнім клером до мешкання настоятеля варшавської гр.-кат. церкви, о. ігумена Павла Пушкарського, де Достойного Гостя приняли святочним обідом.

— **Число безробітних росте.** На основі статистичних даних число безробітних, зареєстрованих у державних урядах посередництва праці в цілій Польщі, дійшло 7. ц. м. до 231.239 осіб що дає зріст числа безробітних в останньому тижні на 10.994 осіб.

Проти посередніх виборів.

ВАРШАВА, 11. I. ПАТ. Сьогодні в 8. год. рано адміністраційна комісія радила над проектом закону про частинну зміну самоврядного устрою головно над справою виборчої ординації до громадських установ.

Опозиційні посли заявилися проти посередніх виборів. М. і. **пос. Кузик (Український Клюб)** заявив, що закон сконструований нарочно на це, щоби кривдити українське населення. Віцемаршал Полякевич у відповіді на промову пос. Кузика зазначив, що ББ нарочно усуває з дискусії політичні моменти, а опозиційні посли не хочуть признати цього. Бесідник заперечує начеб закон мав на меті кривдити українське населення. Закон подуманий так, що забезпечує всім горожанам без ріжниці віросповідання, кляси та національности право рівности.

У дискусії промовляв віцеміністр внутрішніх справ Корсак, опісля засідання відложили до год. 16.30.

Справа наглих судів

Скільки в Польщі вязнів?

ВАРШАВА, 11. I. ПАТ. Соймова бюджетова комісія радила сьогодні над бюджетом м-ства справедливости. Реферував посол Зайдлер (ББ). Він обговорив виконані і пляновані праці в ділянці кодифікації та уніфікації законодавства. Коли че треба уздоровити справу адвокатури, тому розпорядок президента держави про устрій адвокатури треба вважати зворотною точкою в дальшім її розвитку.

Далі бесідник торкнувся справи тюремництва. У 365 вязницях є 38.590 осіб. Жінки творять пересічно 11 проц. цифри мущин. Вязнів рецидивістів було 1. січня ц. р. 12 проц.

Торкаючися справи наглих судів, референт сказав, що стан безпеки в хвилині введення наглих судів міг викликати поважні побоювання. Крім того злочинність мала характер прогресивний. Тоді уряд 2. IX. 1931. ввів наглі суди згідно з 1. уст. розпорядку президента. Коли нині ходить про доцільність введення наглих судів, то його треба шукати в статистичних цифрах. Нагле поступовання мусить мати профіляктичне значіння і ділати спинюючо на злочинність.. Порівнання статистичних цифр доказує, що введення наглих судів було умотивоване й доцільне. Про ригористичне приноровлювання наглого поступовання годі говорити.

У дискусії пос. Тромпчинський (Кл. Нар.) виступив проти персональної політики м-ства справедливости у судівництві. Пос. Криса (Стр. Люд.) жалівся на поспіх у видаванні нових законів і декретів.

Шведський парлямент.

Престольна промова.

СТОКГОЛЬМ, 11. I. ПАТ. Король отворив звичайну сесію ріксдаґу в присутності членів кор. родини, уряду, дипльоматичного корпусу і т. д.

Престольна промова підкреслює добрі взаємини Швеції із закордоном, одначе висловлює жаль із приводу загального політичного положення. Сподівання, що збільшиться торговельна виміна не сповнилися, а вислідн розброєної конференції досі марні. Далі промова згадує про англійсько-німецькі торговельні переговори.

В ділянці внутрішньої політики проектують розпорядки, яких метою знищити безробіття та прийти з поміччю хліборобам. Спадковий податок збільшать, щоби скріпити фонд прилюдних робіт. Проектують реформу закону про контролю акц. спілок і банків. Плянують скасування военних судів.

АРГЕНТИНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗАЧИНЕНИЙ.

БУЕНОС АЙРЕС, 11. I. ПАТ. Наслідком розпорядку президента республики конґрес не буде радити аж доки не зліквідують теперішніх неспокоїв.

НАПАЛИ НА БЮРО КОМУНІСТІВ.

ЕСЕН, 11. I. ПАТ. Відділ гітлерівських пробоевиків напав у Дісельдорфі на бюро комуністів. Гітлерівці вистрілили ок. 30 куль у вікна бюра; зранили тяжко одного комуніста, двох лекше.

СТРАЙК У КОПАЛЬНІ.

ПРАГА, 11. I. ПАТ. У копальні вугля в Гандлевій на Словаччині вибухнув страйк. 2.100 шахтярів здержалося від праці наслідком виповідження збірної умови.

—o—

Літаки проти повстанців.

З Дельгі повідомляють, що магараджа Альвару рішив купити два літаки, яких хоче вжити до летів понад околицями, де вибухли повстання магометан проти панування магараджі. На його думку літаки, що вуркотять у воздусі, зроблять велике враження на повстанцях і причиняться до здавлення бунту.

— **2.200 інжинірів без праці.** В Польщі живе коло 10.000 інжинірів, з того шість і пів тисячі зорганізованих у 30 професіональних товариствах. Наслідком загальної господарської крізи 2.200 інжинірів не має ніяких зарібків. До тієї величезної цифри, що дає 39 проц. усіх інжинірів, треба додати елемент незорганізований, серед якого безробіття найбільше.

— **Суспільне обезпечення в практиці.** У звязку з трудноцами у виплаті грошевих підмог для безробітних умових службовців, обезпечених у ЗУПУ, повідомляють, що на терені львівського відділу цього заведення находиться тепер коло 4.000 осіб, яким належиться підмога. Як відомо, це державне заведення виплатило їм за грудень тільки 115.000 зол. або 25 проц. призначеної допомоги, а залягає з виплатою дальших 345.000 зол. Чотири тисячі осіб чекає вже другий місяць на виплату своєї належитости.

— **Український Технічно-Господарський Інститут при УГА,** позаочна школа високошкільних студій, затверджена м-ством хліборобства ЧСР. Навчання веде професорський персонал Української Господарської Академії. Кожний, що студіює, дістає друковані лекції та підручники з поодиноких предметів. Впис на всі відділи та курси терміном не обмежується. Фахові відділи: агрономічно-лісовий, агрономічно-кооперативний та хеміко-технольоґічний дають фахову систематичну освіту і титул агронома, економіста та хеміка. При відділах істнують вужчі фахові курси: суспільної агрономії, контрольор-асистентів (контроля годівлі і продукції худоби), бухгальтерії, лісових наук. Курси з окремих предметів: оброблення шкіри, радіотехніки, олійництва, миловарства, фотографії, креслення, цегларства, птахівництва, кролярства, пасічництва та чужих мов: французької, німецької, англійської. Проспекти безплатно висилає Секретаріят УТГІ. Звертатися на адресу: **Ukrajinska Hospodarska Akademie v CSR, Podebrady Tchecoslovaquie,**, або Т-во „Сільський Господар“, Львів, Зіморовича 20.

— **Власники коней** в деяких повітах дістали від влади документи, що стверджують тотожність кожного коня. Ті кінські „доводи“ контролює не тільки місцевий оглядач худоби, але й офіцир, що є районовим інспектором коней. Без них наш селянин не може поїхати до сусіднього села чи до ліса, інакше наразиться на грошеву кару, яку поліція стягає зараз. Може хто потрудився би до воєвідського уряду та провірив, чи це нове „добродійство“ наказане згори, чи є тільки помислом повітових інспекторів коней.

— **Наслідки надмірної ощадности.** В Отвоцку вибухла пожежа в вілі якогось Допата. Тому, що в Отвоцку була в ночі замкнена телефонічна комунікація, рятункова акція спізнилася і ціла віля згоріла. Шкоди є на 40.000 зол.

— **Самосуд.** В Турівці пов. Скалат хтось обікрав кооперативу. Місцева громадська рада арештувала трьох хлопців під замітом крадежі й замкнула до громадського арешту. Тимчасом у ночі кількох господарів виломило двері і так тяжко побили арештованих, що треба було відставити їх до шпиталю.

— **Пожежу на кораблі „Атлянтік“**, який притягнули до пристані в Шербурзі, вдалося згасити. Пожежна сторожа випомповує тепер з корабля воду й щойно опісля покажеться, чи корабель можна буде ще направити.

—**Вязні збунтувалися.** В Дорчестер (Нова Шкотія) збунтувалося 500 вязнів наслідком лихих харчів і важкої праці. Покликана кінна поліція звела з ними завзятий бій, в якому згинув один вязень і кільканацять було ранених. Вязні знищили внутрішнє уладження вязничного будинку, причому кільканацятьом удалося втекти.

— **Примхи природи.** „Вечерная Москва“ передає таку звістку: 21. грудня вранці було в Москві 2,3 степ. тепла. Несподівано тепло мало незвичайний вплив — пустили парістки вишні та черешні і заквітла бузина. На ріці Москва лід став такий слабий, що було 9 випадків, коли він заломався під людьм.

— **Трагічний похорон.** В Аячіо на Корсиці склалася нещаслива пригода, якої жертвою впало кільканацять осіб. Родина і знайомі небіщика зібралися в мешканні на другому поверсі, щоби його попрощати. Нараз заломилася підлога й всі зібрані разом з домовиною впали на долину. Пожежна сторожа видобула спід румовища трупи двох старших жінок. 15 осіб тяжко потовклося.

— **Ріжні вістки.** У Спол. Державах є тепер тільки 73 особи, що мають більш як міліон дол. доходу; у 1929 р. було таких 513. — У Берліні арештували за ріжні мантійства колишнього адютанта Вільгельма полковника Тільо фон Стекова. — Колишній англійський премієр Болдуін у новорічній промові, в імені голови консервативної партії заявив, що 1933 рік буде лекший як минулий. — Над Ніягарою згоріла славна гостинниця „Кліфтон-гавс“. — Австрійські фабрики зброї у Штаєр, що віддавна були припинили працю, тепер знову працюють, бо дістали більші замовлення від Португалії. — Помер інспектор льондонської поліції Шел, славний не тільки своїм організаційним хистом, але і здоровлям; за 39 літ служби він ніразу не пропустив бюра з якоїнебудь причини. — Болівійський уряд реквізував запаси золота у всіх банках.

— **Обережна ощадність.** Серед загального клича за ощадністю попадається один за видаванням гроша. Проф. В. Бебсон, економіст і статистик, заявляє прилюдно, що вже забагато тих кличів за ощадністю. Він думає, що через те власне люди почали ховати гроші, а з тим іде в парі застій в фінансовім житті. Щоби рушити підприємства, треба почати видавати гроші, отже пускати їх в оборот. Він йде дальше й каже, що якби мав силу Мусолінього, то заказав би давати добродійні допомоги, а зате казав би видавати гроші на анонси та на розпродаж нагромаджених товарів. Отже люди без роботи дістали би роботу, яка спонукала би до дальших підприємств. А як гріш раз пущений в рух, то він мусить знову робити свою службу, як робив давнішими літами. Бебсон каже, що якраз не тепер пора проповідувати ощадність, коли самі люди прийшли до такого висновку, але на те був час від 1926 до 1929 року, бо тоді було з чого щадити. Таксамо не можна зарадити безробіттю тим, що помагається людям дальше оставати без праці, але тим, що дасться їм роботу.

— **Новий рік у Ню-Йорку.** Американська преса ствердила однозгідно, що такої веселої стрічі нового року у Ню-Йорку, як остання, не було від часів „сухого“ режіму. У ресторанах, готелях і по приватних домах алькоголь лився ріками. За вино і шампанське платили великі гроші. Агенти прогібіційного закону були невтральні. Контрабандисти алькоголю заробляли більш як попередніх літ, відчуваючи, що це вже останні хвилини їхнього панування. Хоча протиалькогольний закон не скасований громадянство є тої думки, що фактично він не істнує. Поліція почувала це і не мала сміливости арештувати перших із берега, коли бачила, що тисячі явно пють і наливають у склянки та чарки алькоголь.

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В пятницю 13. ц. м. в год. 19 відбудеться в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26/І. відчит д-ра О. Філяса: Нові погляди на етіольоґію **Erythema nodosum** у дітей.

— **Подяка.** Вп. д-рові В. Електоровичові і д-рові М. Рослякові, адвокатам в Чорткові, складають щиру подяку Ярослав Клим, Осип Кузик, Тарас Левчук, Мирослав Кушнір, Микола Гречка і Іван Демчук всі в Копичинцях та їх рідні за опіку в часі побуту в слідчому арешті і за оборону в карному процесі за приналежність до ОУН.

З концертової салі.

КОНЦЕРТ ЛЬВІВСЬКОЇ ФІЛЬГАРМОНІЇ. — АРТУР РУБІНШТАЙН.

Останній симфонічний концерт — під дириґуванням п. Должицького — зібрав найбільш численну авдиторію з усіх симфонічних концертів цього сезону. Чимало до цього причинився мабуть соліст, львовянин Яків Ґімпель, відомий скрипач. Шкода, що замісць заповідженого концерту Чайковського, виконав Ґімпель нудний і водянистий Концерт Ґольдмарка, який вправді дає нагоду скрипачеві показати свою віртуозність, але публику спонукує... до думок над вартістю цього роду епіґоністичних творів. Як скрипач, Ґімпель завів очікування: від його останнього виступу у Львові (перед кількома роками) не зробив він ніяких поступів — очевидно в розумінні музикальности і культури, — і того, чим він блестів як хлопчина чи молодець — сьогодні не досить дорослому мущині.

„Фантастичну Симфонію“ Берліоза, цього батька програмової музики і модерної інструментації, виконано дуже старанно. Дириґент і оркестра віднесли вповні заслужений успіх.

Артур Рубінштайн все ще „притягає“ публику — навіть в нинішні „крізові“ часи. Про них нагадувала всетаки програма його концерту: за вимком скерців Шопена — самі „легкі“ твори, здебільша танкового характеру — як нпр. вальси Брамса, Ліста, танки де Фаї чи Альбеніца — або не менше „легкі“ — хоча й не танкові — як нпр. Ліста Сонет Петрарки чи Ноктюрн Скрябіна. Отже: програма пар ексцеляпс під смак широкої публики! Про Рубінштайна нічого нового не можна сказати: це піяніст великого стилю, який як мало хто вміє оперувати цілою гамою ріжних красок і нюансів.

ар.

Дописи.

БУЧАЧЧИНА.

З діяльности Філії „Просвіти“ в Бучачі. Заходом комітету допомоги „Просвіті“ при Філії „Просвіти“ в Бучачі відбувся в четвер 5. І. ц. р. діточий ярмарок, з якого чистий дохід у квоті поверх 10 зол. призначено на Т-во „Просвіта“.

Коляда на „Рідну Школу“. Колядою на „Рідну Школу“ в Бучачі занялося Т-во „Сокіл“. Колядували двома партіями, одна на передмісті, друга в самому місті. Разом на обі дісти заколядували 126.20 зол., яку то квоту зараз вислали до Гол. Т-ва.

Амат. вистава в Монастириськах. Аматорський гурток при чит. „Просвіти“ в Монастириськах відограв у неділю 1. І. ц. р. комедію п. з. „Бабський бунт“. Публика виповнила салю по береги й обі сторони були вповні вдоволені з вистави.

Праця Кружка „Рідної Школи“ в Монастириськах. Кружок „Рідної Школи“ в Монастириськах працює на області монастирецької судової округи. Завдяки невтомній праці п. Рибака Норберта підготовлено коляду на „Рідну Школу“ і в своєму окрузі і в самих Монастириськах. Гарно вишколений п. Рибаком мішаний хор заколядував у самих Монастириськах біля 200 зол., що є немалим осягом у нинішніх часах.

З життя „Союзу Українок“ у Монастириськах. „Союз Українок“ у Монастириськах проявляє розмірно добрі праці. В найближчому часі задумує уладити спільно з управою монастирецького складу П. С. К. в Бучачі господарський курс для дівчат із дооколичних сіл. Такий самий курс у менших розмірах має вести в Григорові від „Союзу Українок“ у Монастириськах п. Монастирська, жінка тамошнього пароха.

Життя перемагає. Кооператива „Загальний закуп і збут“, кооп. з обм. порукою в Ковалівці, пов. Бучач, належала ще недавно до „Русского Рев. Союзу“. В останніх часах виступила із згаданого вище Союзу і вступила в члени РСУК у Львові. Завдяки звязкам зі складом П. С. К. Бучач у Монастириськах ця кооператива розвивається тепер досить добре. Як бачимо, то життя перемагає мертву і бездушну вже тепер москвофільську течію.

—o—

СПОРТ.

З КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Дня 14. і 15. ц. м. відбудеться у Славську заходом К. Л. К. **лещатарський курс для початкуючих.** Виїзд зі Львова до Славська у пятницю в год. 18.15. Нічліги у власній домівці. Взяти з собою коци. Подрібні інформації подаємо телефоном 6-24 до год. 15.00.

Дня 17. ц. м. відбудуться ширші сходини К. Л. К. в домівці, Львів, Ринок 43, Тов. „Земля“.

Д-р З. Русин у Тчеві, один з ініціяторів і основників К. Л. К., зложив на викінчення домівки К. Л. К. у Славську 100 золотих, за що йому складаємо щиру подяку.

Виділ

ТРІЮМФИ ГАРКАВЕНКА.

В турнірі професійних силачів, що відбувається тепер у Ціріху, український змагун Олександер Гаркавенко поклав на днях мистця Польщі Штекера. За перше місце змагаються: Гаркавенко, Штекер і шлеський великан Грабовський. Нинішня польська преса, аби осолодити якось Штекерові його поразку, розписується широко про його перемогу над німцем Дерінґером, яка, мовляв викликала серед видців „небувалий ентузіязм“.

ПОГОНЬ — ГАСМОНЕЯ 5:1.

Тренінґові змагання в гаківці Погоні з Гасмонеєю покінчилися перемогою першої у відношенні 5:1 (2:1 1:0 2:0).

ТУРНІР ЖИДІВСЬКИХ ДРУЖИН.

У найближчу суботу й неділю відбудеться на торі Л. Т. Л. при вул. Пелчинській гаківковий турнір жидівських дружин з приводу 25-ліття львівської „Гасмонеї“. В турнірі братимуть участь: Маккабі (Краків), Ж. А. С. С. (Варшава), Дрор (Львів) і Гасмонея (Львів).

—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„PRZEGLĄD SPOŁECZNY“, miesięcznik Nr. XII. Rok VI. Lwów, grudzień 1932.

„SLOVENSKY PREHLED“, sbornik pro poznavani politickeho, socialniho a kulturniho zivota slovanskych statu a narodu. Praha, prosinec 1932. Rocnik XXIV.

„BULLETIN MENSUEL de Renseignements économiques et sociaux“. XXIII. année. Nr. 12. Roma, décembre 1932.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у приватних оборотах 8.95.

ЗБІЖЕ.

Льоко Підволочиська: Овес двірський 13.00—13.50, пшениця двірська 26.75—27.00, пшениця збірна 22.50—23.00, овес замоклий 11.25—11.75, овес збірний 9.75—10.00. Льоко Львів: Пшениця двірська 740 28.75—29.00, пшениця двірська 720 26.50—27.00, пшениця збірна 24.50—25.00, овес двірський 15.00—15.50, овес двірський замоклий 13.25—13.75, овес збірний 11.75—12.00.

Інші курси незмінені.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 2. і 3. І. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма по зол. 2.40, дня 4., 5. по зол. 2.20, дня 6., 9., 10. по зол. 2.—, дня 11. І. 1933 зол. 2.—, за літру молока 15—17 сот., за копу яєць 5.40.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 12. І. год. 7.30 веч. „Самум“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 12. І. год. 7.30 веч. „Джім і Джіль“.

Кіна.

АДРІЯ: „4-х чортів“.
АПОЛЬО: „Рай підростків“.
АТЛЯНТІК: „Безприютні“.
КАСІНО: „Мата Гарі“ (Грета Гарбо).
КОЛІСЕЙ: „Мелюка, цвітка Маракешу“, ревія 100 кг. сміху“.
КОПЕРНИК: „Кохай мене сьогодні!“ (Мор. Шевальє).
МАРУСЕНЬКА: „Кохай мене сьогодні“ (Мор. Шевальє).
МІРАЖ: „Ц. к. фельдмаршал“ (із Вл. Буріяном).
ОАЗА: „Чоловік, якого я вбила“, ревія „Вулькан шалє!“
ПАЛЯС: „Жінка на одну ніч“.
ПАН: „Ніч шалу“.
ПАСАЖ: „Джекі моряком“, „Тайний документ“.
ПРОМІНЬ: „Блакитний метелик і російський хор.
СТИЛЕВЕ: „Містер Джекиль і др Гайд“, ревія „Веселий Сверщок“.
УТІХА: „Дівча знад Волги“, ревія „Веселий куток“.
ХИМЕРА: „Під чаром Неаполю“.

Закордонне радіо.

Четвер, 12. січня 1933.

Братислава (278,8) 12.30 Концерт, **Бреслява** (325) 21.25 Давні танці, нові пісні, **Міляно** (331,4) 11.15, 19.00 Музика, 21.00 Опера, **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40, 19.00, 19.25 Спів, **Букарешт** (394,2) 19.40 Опера, **Білгород** (430,4) 19.02 Нар. пісні, Нада Александрович, **Стокгольм** (435,4) 20.45 Військова музика, 22.00 Солісти, **Рим** (441,2) 20.45 Симф. концерт, **Прага** (488,6) 19.20 Слов'янські пісні, Бородіна-Черкаська, 19.50 Бахові й Гайднові сонати, **Відень** (517,2) 17.00 Капеля, 21.00 Віденська оперетка, **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. програма, **Будапешт** (550,5) 12.05 Солісти, 17.30 Циг. орхестра, 19.30 Опера, **Люблина** (574,2) 20.00 Опера, **Харків** (937,5) 10.00, 16.30 Концерт, 13.15 Музика, 15.15 Український концерт, 18.00 Опера, 24.00 Звуковики, **Москва** (1000) 17.25 „Демон“ оп. Рубінштайна, **Париж** (1724,1) 12.30, 20.20 Концерт, 21.45 Бельгійський вечір.

Пятниця, 13. січня 1933.

Кенігсберг (217,1) 11.30, 20.10 Концерт, **Братислава** (278,8) 19.20 Концерт, 20.10 „Фатальне запрошення“ комедія Клерзіля, **Гуізен** (296,1) 20.55 „Кляйн Дорріт“ оп. Кеслера, **Міляно** (331,4) 21.00 Концерт, опера, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.25 Гармонія, 19.00 Концерт, **Букарешт** (394,2) 20.00 Вагнерів вечір, **Рим** (441,2) 13.00, 16.00 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 17.00 Солісти, 19.45 Нар. пісні, **Харків** (937,5) 10.00, 15.15, 18.40, Концерт, 16.00 Для дітей, 17.00 Музика, 24.00 Оп. арії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 12. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 22.55 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.15, 17.00 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.25 Грамофон, Сільва рерум, 16.00 „Новочасні форми предметів щоденного вжитку“, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40, 17.40 Відчит, 18.00, 20.00 Легка музика, 19.00 „Зїзд у Раві Руській Августа II. з Петром В.“, 19.15 Всячина, 19.30 „Пук і зуби“ гумореска, 19.45 Прес. рад. денник, Спортові вістки, 21.30 „Монсіє Гелен“ авд., 22.15 Циг. орхестра, 23.00 Танкова музика.

Пятниця, 13. січня 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20, 23.25 Метеорольог. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 16.25, 18.40 Грамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.35 Лекція англ. мови, 15.50 Грамофон, Сільва рерум, 16.10 „Жалісна історія про панцика Фрицка“, 16.40 „Джан Лок — батько лібералізму“, 17.00 Концерт, 18.00 Солісти (Кісілевська — сопран, Рейхан — баритон), 18.50 „Чоловік і машина“, 19.10 Всячина, Грамофон, 19.30 Усліх з інтересах, 19.45, 23.20 Прес. рад. денник, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Фортепян, 21.00 Трансм. з Міляно: Концерт, 23.15 Спортові вістки.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. — Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Калуш: Нар. Дім: 12. І. „Весела вдовичка, 13. І. „Бродвей“, 14. І. „Мікадо“, 15. І. „Сорочинський Ярмарок“, 16. І. „Роксі“.

З Калуша театр заїде на 4 вистави до Станиславова.

Жертви для нещасної матері в золотих: О. Л. 5, Г. Л. 2, Я. Л. 5, В. Л. 2, П. П. 1, Якимів 5, Р. С. 3, Ірена Гашинська 5, Мирон і Левцьо Р. 1.50, Теод. Мартинець 5, С. Матієва 2, Анна Стефанишин 1, М. С. Яворів 5, Громадяни Зборова: о. В. Кулик 3, Д-р М. Стефанишин 3, Д-р М. Бойко 2, Інж. О. Стойкевич 2, Д-р І. Макух 1, А. Сеник 1, о. Юхнович 1, М. П. 0.50, О. Маланчук 1, М. Снітинський 1, Я. Швак 1, М. Антоняк 1, В. М. Ліско 5, Вірця і Лідзя Чайківські 5, Висьневські 7, Ір. Купріянівна 5, Вол. Перепелинський 3, Ів. Бурда 2, Чемеринська 10, Калина Ганчаківська 1, Конрадова 5, Палійчук О. 1, К. Р. 0.50, Морозова А. 1, О. Г. 2.50, Лотоцька О. 1, С. Л. 0.75, М. Д. 0.50, О. П. 1, І. Р. 2, А. Глібовицька 1, Ковшевичева 2, Г. Т. 0.75, Л. М. 2, О. Я. 5, Г. К. 5, М. К. 5.50, М. Садовська 2.50, Чит. „Просвіти“ Улюч 2, С. Д. Л. Самбір 5, Марійка і Гануся з Тернополя 14, Стефанія Курдидик 2, дві особи з Надвірної 4, І. і Р. К. зі Снятинщини 2.50, Н. Шевчук 3, Учитель 2.50, С. Г. Бучач 5, Атенка П. 2, М. К. Любачів 2, Л. Студинська 1 ам. долар. Разом з попередніми жертвами 532.50 зол. і 2 доляри.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 380·—
„ „	1/2	„ 200·—
„ „	1/4	„ 110
„ „	1/8	„ 60

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло“ — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10